

EXPUNERE DE MOTIVE

Sistemul asigurărilor sociale al agricultorilor, reglementat prin Legea nr.4/1977 și Legea nr.5/1977, era susținut financiar din contribuțiile cooperativelor agricole de producție, ale statului și ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate. Începând cu anul 1991, acest sistem a intrat în colaps ca urmare a desființării cooperativelor agricole de producție.

A fost nevoie de intervenția statului pentru crearea unui nou cadru legal în acest domeniu și de identificare a unor resurse financiare necesare achitării drepturilor celor cca. 900.000 pensionari aflați în plată în acea perioadă.

În acest context a fost adoptată, în luna iulie a anului 1992, Legea nr.80/1992 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor care a introdus, ca sursă principală a veniturilor la bugetul asigurărilor sociale pentru agricultori, contribuția de 2 - 4% asupra veniturilor realizate de agenții economici care produceau, industrializau sau comercializau produse agricole și alimentare. În completarea veniturilor provenite din aceste contribuții, legea mai prevedea și posibilitatea acordării unor subvenții de la bugetul de stat precum și contribuția individuală a asiguraților din agricultură.

Prin această lege a fost reglementat sistemul de asigurări sociale al agricultorilor și proprietarilor de terenuri forestiere precum și al membrilor lor de familie în vârstă de peste 18 ani care prestau o muncă nesalariată în cadrul gospodăriilor individuale sau în cadrul formelor asociative din agricultură.

Asigurarea individuală în sistem era facultativă, acest fapt conducând la o discrepanță enormă între numărul asiguraților (cca. 80.000 persoane) și cel al pensionarilor (cca. 1,7 milioane). Contribuția de asigurare reprezenta 7% din venitul asigurat care nu putea fi mai mic decât 50% din salariul minim brut pe economie.

Până la apariția Ordonanței de urgență a Guvernului nr.31/1998 privind unificarea fondurilor componente ale bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și a celor pentru plata pensiilor cuvenite asiguraților din unitățile cu atribuții în domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale, acest sistem avea buget distinct care se aproba anual prin lege.

Capitolul "venituri" al bugetului asigurărilor sociale pentru agricultori, în perioada 1993 - 1998 cuprindea cca.50% venituri provenite din contribuția de 2 - 4% a agenților economici și cca.50% subvenții de la bugetul de stat, contribuțiile asiguraților și celelalte surse de venituri fiind nesemnificative. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2000 pentru abrogarea unor dispoziții legale cu privire la contribuția agenților economici la constituirea Fondului asigurărilor sociale ale agricultorilor, au fost abrogate dispozițiile legale cu privire la contribuția agenților

economici la constituirea Fondului asigurărilor sociale pentru agricultori, drepturile de pensii fiind suportate numai din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, sistemul pensiilor pentru agricultori a fost integrat sistemului public de pensii.

Potrivit dispozițiilor art.5 alin.(1) pct.IV lit.f), g) și h) ale acestei legi, care au produs efecte juridice în perioada de până la 17 martie 2003, erau asigurați prin efectul legii, având obligația depunerii unei declarații de asigurare, agricultorii care realizau un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute pe economie.

Întrucât evaluarea veniturilor agricultorilor este dificilă, iar identificarea potențialilor contribuabili greu de realizat, numărul agricultorilor asigurați a fost anual, în medie, de câteva mii de persoane.

Ținând seama de aceste realități, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.9/2003 pentru modificarea și completarea Legii nr.19/2000, persoanele care lucrează în agricultură au fost scoase din categoria persoanelor asigurate obligatoriu prin efectul legii, acestea având însă posibilitatea să se asigure facultativ, prin încheierea de contracte de asigurare socială cu casele teritoriale de pensii.

Susținerea pensiilor agricultorilor, în condițiile în care numărul contribuabililor din acest sector este nesemnificativ, constituie una din cauzele majore ale deficitului înregistrat în ultimii ani de bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru acoperirea căruia a fost nevoie să se apeleze la subvenții de la bugetul de stat.

Este de menționat că cea mai mare parte a pensionarilor agricultori beneficiază numai de stagiul de cotizare (timp util la pensie) realizat în perioada cât au funcționat cooperativele agricole de producție sau, în cazul agricultorilor din zonele necooperativizate cu stagiul de cotizare realizat în condițiile Legii nr.5/1977 urmare achitării, în perioada 1977 – 1992, a unei contribuții de 40 lei/lună.

Prezentul proiect conține prevederi conform cărora pensiile persoanelor provenite din fostul sistem de asigurări sociale al agricultorilor, stabilite înainte de 1 aprilie 2001, cât și partea din quantumul pensiilor stabilite după această dată pe baza vechimilor realizate în agricultură să se suporte din bugetul de stat.

Măsura propusă ar constitui și o formă de compensare a remunerării necorespunzătoare a muncii prestate de agricultori, urmare subevaluării prețului produselor agricole achiziționate de stat în perioada funcționării cooperativelor agricole de producție. De altfel, volumul important de muncă neretribuit a reprezentat, în perioada respectivă, o importantă sursă financiară pentru crearea de avuție națională.

Această măsură este menită de asemenea să asigure o deplină transparență a modului în care statul susține plata pensiilor pentru aceste categorii de persoane.

Sumele ce se estimează a fi utilizate de la bugetul de stat în anul 2005 cu această destinație se ridică la cca. 12,8 mii miliarde lei.

Față de cele arătate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat în vederea completării Legii nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, pe care îl supunem Parlamentului, spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE

